

มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์ที่ใช้
ในการขนส่ง : ศึกษาเฉพาะกรณีความรับผิดชอบของผู้ประกอบการขนส่ง

นางสาว กนกวรรณ ศรีจินไตย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974 - 633 - 074 - 8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17057000

PROTECTIVE LEGAL MEASURES FOR VICTIMS OF
ACCIDENTS CAUSED BY TRANSPORT-VEHICLES :
A CASE STUDY OF CARRIER'S LIABILITY

MISS KANOKWAN SRICHINTAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974 - 633 - 074 - 8

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กนกวรรณ ศรีจินไตย : มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่ง : ศึกษาเฉพาะกรณีความรับผิดของผู้ประกอบการขนส่ง (PROTECTIVE LEGAL MEASURES FOR VICTIMS OF ACCIDENTS CAUSED BY TRANSPORT-VEHICLES : A CASE STUDY OF CARRIER'S LIABILITY) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. มุรธา วัฒนชะวีระกุล, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล , 164 หน้า . ISBN 974 - 633 - 074 - 8

ปัจจุบันอุบัติเหตุจากรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่งมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นทุกปี สร้างความเสียหายแก่บุคคลและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก และมักจะเป็นความเสียหายที่ร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขนส่งวัตถุอันตรายหรือการขนส่งคนโดยสาร แม้จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องควบคุมอยู่หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นต้น แต่กฎหมายดังกล่าวก็ไม่สามารถลดอุบัติเหตุลงหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่งให้เป็นผลได้อย่างแท้จริง

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัย โดยศึกษาในแง่ความรับผิดของผู้ประกอบการขนส่งทั้งในทางแพ่งและทางอาญา ในลักษณะที่จะสามารถทำให้ผู้ประสบภัยได้รับประโยชน์หรือได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นผลอย่างแท้จริง

ผลจากการวิจัย พบว่ากฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการขนส่งนั้นขาดมาตรการบางประการในการควบคุมการประกอบการขนส่งให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับมิได้มีการควบคุมอย่างเคร่งครัด จนเกิดความเสียหายหรืออุบัติเหตุจากรถยนต์ขึ้นอย่างมากมาย นอกจากนี้แล้วในการดำเนินคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนนั้นก็ไม่มีผลเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยจากรถเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้ประสบภัยตกเป็นผู้มีภาระการพิสูจน์ในคดี อันเป็นภาระหรือเป็นอุปสรรคที่สำคัญ อีกทั้งการดำเนินทางศาลมีความยุ่งยาก เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก ยังผลให้ผู้ประสบภัยเป็นจำนวนมากไม่ได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงได้เสนอแนะมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กล่าวโดยสรุป คือ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการควบคุมการขนส่ง ให้สามารถควบคุมการประกอบการขนส่งได้อย่างเคร่งครัดขึ้นหรือสามารถคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถได้อย่างเป็นผล โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมาย ทั้งนี้ยังมีผลเอื้ออำนวยและประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยในการดำเนินคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ก่อความเสียหายหรือผู้ที่ต้องรับผิดในความเสียหายนั้นอีกด้วย

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา2538.....

ลายมือชื่อนิติกร กนกวรรณ ศรีจินไตย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา มุรธา วัฒนชะวีระกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จรัญ ภักดีธนากุล

C507332 : MAJOR LAW

KEY WORD: PRESUMPTION/STRICT LIABILITY/TRANSPORTATION/BURDEN OF PROOF
KANOKWAN SRICHINTAI : PROTECTIVE LEGAL MEASURES FOR VICTIMS OF
ACCIDENTS CAUSED BY TRANSPORT-VEHICLES : A CASE STUDY OF CARRIER'S
LIABILITY, THESIS ADVISOR : ASST. PROF. MOORATA WATANASHEEVAKUL,
JARAN PUKDITANAKUL. 164 pp. ISBN 974-633-074-8

Nowdays, there is a high tendency of increase of accidents involving transport-vehicles, causing damage in a large number of bodies and properties and frequently becoming a serious danger especially in transportation of dangerous materials and passengers. Even though there are several controlling laws such as Transport Act 1979, Dangerous Materials Act 1992, Protection of Victim of Accident Caused By Vehicle Act 1992 and Traffic Act 1979, these laws could not reduce the accidents or remedy the damage occurred from the transport-vehicles effectively.

This research has the objective to analyze current legal and practical problems and to find proper legal measures for protection of the victims, in the aspects of civil and criminal carrier's liabilities that enables the victims to gain benefits or get protection effectively.

This documentary research finds that laws governing transportation lack some effective measures to impose the transportation to be in accordance with the laws, lacks strict implementation, therefore causing a large number of damage or accident. In addition, the victim has a burden of proof and the proceeding in court is confusing and wastes time and a lot of money, causing many victims did not receive the compensation. Therefore measures are prepared to solve these problems, which are summarized as follow : the law, especially Transport Act which is the major law enforcing the transportation, should be revised and adjusted to protect the victims more effectively and strictly by means of the legal measures that can put the victims into the advantageous position and good benefits in claiming compensation.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติศ. *พ.ท.ว.ว.พ. ศรีจินต*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *พ.ท.ว.ว.พ. ศรีจินต*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *พ.ท.ว.ว.พ. ศรีจินต*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนชะชีวะกุล ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ จรัญ ภักดีธนากุล ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ตลอดมา ทั้งยังได้สละเวลาอันมีค่าของท่านเพื่อช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเขียนอีกด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญรัตน์ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อาจารย์พรเพชร วิชิตชลชัย และอาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์ ที่กรุณารับเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้เขียน

อนึ่ง ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมถึงเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือ ในการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ ตลอดจนกำลังใจให้แก่ผู้เขียน จนทำให้การเขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้เขียนขอขอบพระคุณบุคคลเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวทุกคน ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนตลอดมาในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์

กนกวรรณ ศรีจินไตย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	4
3. สมมติฐานของการศึกษาวิจัย	4
4. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	5
5. วิธีศึกษาวิจัย	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย	5
2. มาตรการทางกฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับการประกอบกิจการขนส่ง	
1. กฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับการควบคุมการขนส่งโดย รถยนต์ที่ใช้ในการขนส่ง	8
1.1. การควบคุมการขนส่งตามพระราชบัญญัติการ ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522	9
ก). ควบคุมเกี่ยวกับการขับรถของพนักงาน ขับรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่ง	9
ข). ควบคุมผู้ประกอบการขนส่งในการ ดำเนินธุรกิจประกอบการขนส่ง	14
1.2. การควบคุมเกี่ยวกับการขนส่งตามพระราช บัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	20

1.3. การควบคุมเกี่ยวกับการขนส่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535	29
2. การดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด	40
2.1. การดำเนินคดีในทางอาญา	40
2.2. การดำเนินคดีในทางแพ่ง	50
2.3. การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา	58
3. ปัญหาของมาตรการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่ง	
1. การควบคุมการดำเนินการประกอบการขนส่ง	62
1.1. ขาดการตรวจสอบควบคุมอย่างเคร่งครัด	63
1.2. ขาดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการควบคุม	68
2. ภาระการพิสูจน์ในคดีแพ่งและคดีอาญา	80
2.1. ภาระการพิสูจน์ในคดีอาญา	85
2.2. ภาระการพิสูจน์ในคดีแพ่ง	95
2.3. การดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา	100
3. ค่าเสียหายที่ผู้ประสบภัยจากรถได้รับ	103
3.1. ค่าสินไหมทดแทนจากการดำเนินคดีละเมิด	104
ก). ผู้เสียหายไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนหรือได้รับ แต่เป็นจำนวนน้อยกว่าที่ควรจะได้รับ	104
ข). ผู้เสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทนล่าช้า	107
3.2. ค่าเสียหายที่ผู้ประสบภัยหรือผู้เสียหายได้รับตามกฎหมายอื่น	109
ก). ค่าใช้จ่ายเบื้องต้นตามกฎหมายการขนส่งทางบก	109
ข). ค่าเสียหายเบื้องต้นตามกฎหมายคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ	110
4. วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่งกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย	

	หน้า
1. การนำมาตรการข้อสันนิษฐานตามกฎหมายมาใช้เพื่อ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่ง	115
1.1. เหตุผลของการกำหนดข้อสันนิษฐานตาม กฎหมาย	116
1.2. หลักในการกำหนดข้อสันนิษฐาน	119
1.3. ผลของการกำหนดข้อสันนิษฐาน	127
2. มาตรการทางเอกสารเพื่อควบคุมในพระราชบัญญัติ การขนส่งทางบก	129
2.1. การบัญญัติให้ยื่นส่งเอกสารให้แก่พนักงาน เจ้าหน้าที่	131
2.2. ผลของการรับรองถูกต้องของพนักงานเจ้าหน้าที่	132
2.3. ผลของการใช้มาตรการรับรองความถูกต้องของ เอกสาร	133
ก). มีผลต่อการดำเนินคดีของผู้เสียหายหรือผู้ ประสบภัยจากรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่ง	133
ข). ผลต่อการควบคุมการประกอบการขนส่ง ของรัฐ	134
3. การรับฟังข้อเท็จจริงในการดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับ คดีอาญา	136
4. ความรับผิดชอบเด็ดขาดในทางอาญาของผู้ประกอบการ ขนส่ง	140
5. บทสรุปและเสนอแนะ	149
รายการอ้างอิง	159
ประวัติผู้เขียน	164